

Structural model of cosmetic surgery acceptance based on body image satisfaction and fear of negative evaluation with mediation of cultural-informational attitudes

Shahrzad Vaseghi¹, Javanshir Asadi², Mohammad Taghi Badeleh Shamooshaki³, Afsaneh Khajevand Khooshly⁴

1. Department of Psychology, Gorgan branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran. E-mail: shahzadvaseghi@gmail.com
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran. E-mail: ardeshir.asadi@yahoo.com
3. Assistant Professor, Department of Psychology, Golestan University of Medical Sciences, Gorgan, Iran. E-mail: badeleh@gmail.com
4. Assistant Professor, Department of Psychology, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran. E-mail: khajevand_a@yahoo.com

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:

Received 18 June 2024
Received in revised form
16 July 2024
Accepted 21 August 2024
Published Online 21
April 2025

Keywords:

acceptance of cosmetic
surgery,
body image satisfaction,
fear of negative
evaluation,
cultural-informational
attitudes

ABSTRACT

Background: social interactions play a crucial role in our daily lives. Beauty is always pleasing, but beauty without health is meaningless. Cosmetic surgery has become increasingly popular recently, with more and more people opting to undergo various procedures to enhance their physical appearance.

Aims: This study aimed to evaluate modeling of cosmetic surgery acceptance based on body image satisfaction and fear of negative evaluation with mediation of cultural-informational attitudes among advanced degree students and graduates.

Methods: The current research method was descriptive-correlation and the statistical population was considered to be students and graduates of advanced degrees in Islamic azad Universities in the province, Golestan university and payam noor. to carry out this research, with the available sampling method in the academic year of 2022-2023, and after removing incomplete answer sheets, 220 complete answer sheets out of 472 in total remained. The data collecting tools in this study were Henderson King's Cosmetic Surgery Acceptance Questionnaire (2005), cash's Body Satisfaction Questionnaire (2002), Leary's Fear of Negative Evaluation Questionnaire (1983), and Thompson's Socio-cultural Attitude Toward Appearance Questionnaire (2004) and The collected data were analyzed by SPSS 16 software and lisrel 8.1.

Results: The variables of body image satisfaction and fear of negative evaluation have a direct and significant relationship with the acceptance of surgery ($P < 0.01$). Body image satisfaction has an indirect and significant relationship with the acceptance of surgery through the mediation of cultural-informational attitudes ($P < 0.01$). Fear of negative evaluation has an indirect and significant relationship with the acceptance of surgery through the mediation of cultural informational attitudes ($P < 0.01$).

Conclusion: According to the results obtained from this research, the variables of satisfaction with body image and fear of negative evaluation directly and indirectly have a significant relationship with the variable of acceptance of cosmetic surgery, it can be concluded that the acceptance model of cosmetic surgery based on satisfaction with body image and Fear of negative evaluation has a favorable fit, although further studies in this field in other societies could provide valuable information in this direction.

Citation: Vaseghi, Sh., Asadi, J., Badeleh Shamooshaki, M.T., & Khajevand Khooshly, A. (2025). Structural model of cosmetic surgery acceptance based on body image satisfaction and fear of negative evaluation with mediation of cultural-informational attitudes. *Journal of Psychological Science*, 24(146), 191-211. [10.52547/JPS.24.146.191](https://doi.org/10.52547/JPS.24.146.191)

Journal of Psychological Science, Vol. 24, No. 146, 2025

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.24.146.191](https://doi.org/10.52547/JPS.24.146.191)

✉ **Corresponding Author:** Javanshir Asadi, Assistant Professor, Department of Psychology, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran.

E-mail: ardeshir.asadi@yahoo.com, Tel: (+98) 9127322459

Extended Abstract

Introduction

Beauty is always pleasing and attractive and humans really enjoy it, but beauty without health is meaningless. Cosmetic surgery has become increasingly popular in recent years, with more and more people opting to undergo various procedures in order to enhance their physical appearance. Additionally, in today's competitive academic and professional world, it is not uncommon for advanced degree students and graduates to experience various forms of anxiety. Two common types of anxiety that often affect individuals in these situations are the fear of negative evaluation and social physique anxiety. The body and the concept of the body, which was absent in the traditional sociological analysis, today, is at the heart of sociology, social life and our self-concept of identity. With the expansion of new media and communication technologies, one of the most important challenges in the field of body management is related to the uncertainty surrounding the extent of the influence of global forces or local contexts (Heidar, et al. 2023). Cosmetic surgery has become increasingly popular in recent years, with more and more people choosing to undergo surgery to improve their physical appearance. While there are many benefits to cosmetic surgery, it is important to consider the risks and potential consequences of such a decision (cited in Ibrahim Muhammad & Ibrahim, 2023). Although many social psychological factors affect a person's acceptance of cosmetic surgery, there is little information about the social psychological influences that lead to the acceptance of cosmetic surgery (Kim, 2022).

Cosmetic surgery refers to any type of surgical intervention that changes the natural features of the body to achieve a more attractive appearance. Data from the American Society of Plastic Surgeons (ASPS) show a steady increase in plastic surgery procedures over time (Al Majnoui, et al. 2023).

Cosmetic surgery is an appearance management behavior that is performed to fundamentally modify a person's appearance in a short period with surgical or non-surgical methods (cited in Kim, 2022). Plastic surgery is a popular form of cosmetic surgery.

However, attitudes toward plastic surgery recipients continue to vary. These attitudes may indicate the basic moralization of plastic surgery in contemporary society (Bonnell, et al. 2022).

It can be said that the most important motivation of a person for cosmetic surgery is the hope of having a satisfactory appearance and increasing social status, and as mentioned before, the main goal of cosmetic surgery is to improve the appearance of a person who has an abnormal appearance, but when people become those whose physical characteristics are not by norms, may be resentful and consider surgery as the final solution (Di gesto, et al. 2022).

And since the motivation for cosmetic surgery is based on a combination of cognitive, personality and interpersonal factors, it is directly related to people's thoughts and beliefs about self-worth and appearance. In this way, the higher the level of dissatisfaction with the body image regarding the appearance, the more they will feel sad and they will try to cover up this feeling or overcome it psychologically by performing various cosmetic surgeries (Mafakheri, et al. 1400).

A predisposing and maintaining factor for social anxiety disorders is fear of negative evaluation (FNE). However, the question of how people make negative evaluations is not well understood due to individual differences (Zhang, et al. 2023), we know that beautiful people are continuously reinforced in social relationships, covertly or overtly (Al-Otaibi, 2021). Jalali, et al. (2021), have also mentioned the attitude towards fashion as an influential factor in this field in the study of motivations for cosmetic surgery in women. Additionally, social media exposure to body images that reflect hegemonic beauty ideals has been shown to be negatively related to body satisfaction in young adults (Frederick, et al. 2022), suggesting that individuals may use different strategies to achieve conformity. use socially in different cultural contexts (Schunk et al. 2022).

According to what has been said, the psychology of cosmetic surgery is not well known yet and the research conducted on the psychiatric characteristics of patients for cosmetic surgery are very few and mostly include clinical reports and considering that the Annual number of surgical applicants has an upward trend (Bidkhor, et al. 2021), the need for

more and more coherent studies in this field is felt. Therefore, this study was conducted with the main purpose of investigating The Relationship between the Fear of Negative Evaluation and Social Physique Anxiety with acceptance of cosmetic surgery among Advanced Degree Students and Graduates.

Method

The current research method was descriptive-correlation and the statistical population was considered to be students and graduates of advanced degrees in Islamic azad University of Gorgan, Golestan province. to carry out this research, with the available sampling method, students and graduates of master's and doctoral degrees in universities in Islamic azad University of Gorgan, Golestan province were requested to answer the questionnaires of this research in the academic year 2022-2023. Henderson King's Cosmetic Surgery Acceptance Questionnaire (CSAQ, 2005), Body Satisfaction Scale (BISQ, 2002), Leary's Fear of Negative Evaluation Questionnaire (BFNE, 1983) and Thompson's Socio-cultural Attitudes towards Appearance Questionnaire

(SATAQ, 2004) were used in this research for data collection. By explaining the principle of secrecy and confidentiality of information, as well as the possibility of withdrawing from the research at any time at the will of the volunteers and observing ethical considerations, 472 students voluntarily and knowingly participated in this research and answered the questionnaires online but only 220 of the answer sheets were complete and the rest were removed from analyzation. In this study, mean and standard deviation were used for descriptive statistics and The collected data were analyzed by SPSS software, 16th version and Lisrel 8.1.

Results

The findings obtained from the analysis of the demographic characteristics of the sample group in the present study showed that among the participants, 131 (59.5%) were women and 89 (40.5%) were men. After checking the gender status of the participants, their educational status was checked, 159 people (72.3%) were graduate students, and 61 people (27.7%) were graduate students.

Table 1. correlation matrix between research variables

variable	1	2	3	4
Acceptance of Cosmetic Surgery	1			
Body Image Satisfaction	-0.395**	1		
Fear of Negative Evaluation	0.458**	-0.347**	1	
Cultural-Informational Attitude	0.025	0.184**	0.024	1

** P<0.01

According to the results of Table 1, the results of the correlation matrix of research variables showed that the relationship between the acceptance of cosmetic surgery and satisfaction with body image has a negative and significant relationship, and the fear of negative evaluation has a positive and significant relationship. Body image satisfaction has a negative and significant relationship with all variables. Fear of negative evaluation has a positive and significant relationship with acceptance of cosmetic surgery and a negative and significant relationship with body image satisfaction. Cultural-Informational attitude has a negative and significant relationship with body image satisfaction.

Considering that multiple collinearity can distort the interpretation of the results. VIF and Tolerance indexes have been used to check the absence of

multiple collinearity between the variables. It can be said that there is no multicollinearity between the variables when the Tolerance value is less than 1 and the VIF value is greater than or equal to 10. The calculated values of VIF and Tolerance for the research variables of body image satisfaction were 1.465 and 0.683, for the fear of negative evaluation variable 1.68 and 0.595, cultural information attitude was 1.143 and 0.875, and from The obtained results can be concluded that there is no multicollinearity between the variables.

Table 2. Direct path coefficients of variables in the structural model of research

Predictive variable	path	Criterion variable	β	B	SE	T	P
Body Image Satisfaction	→	Acceptance of Cosmetic Surgery	-0.18	-0.36	0.12	-2.8	0.001
Fear of Negative Evaluation	→	Acceptance of Cosmetic Surgery	0.17	0.27	0.11	2.44	0.015
Cultural-Informational Attitude	→	Acceptance of Cosmetic Surgery	-0.14	-0.27	0.11	-2.4	0.017
Fear of Negative Evaluation	→	Cultural-Informational Attitude	-0.18	-0.14	0.07	-2.105	0.036

Based on the information in Table 2, the coefficients of the direct path of satisfaction with body image to acceptance of negative cosmetic surgery ($\beta = 0.18$, Se 0.12 and t -2.8, $P < 0.001$), fear of negative evaluation to acceptance of surgery Positive beauty

($\beta = 0.17$, Se= 0.11, t 2.44, $P < 0.015$) and fear of negative evaluation to cultural information attitude is also negative ($\beta -0.18$, Se 0.07, t -2.105 and $P > 0.036$) and all are statistically significant.

Table 3. General Indices of structural model fit

Indicator	χ^2	DF	χ^2/df	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	CFI	RMR
amount	16.9	4	4.22	0.12	0.97	0.87	0.96	0.97	2.5
Scope of acceptance	Not Significant		$5 > X > 1$	$0.1 > X$	$X > 0.9$	$X > 0.9$	$X > 0.9$	$X > 0.9$	$x \rightarrow 0$

According to Table 3, for the tested model, chi-square ($\chi^2=16.9$) based on the degree of freedom ($df=4$) is significant at the level ($P < 0.002$) and this shows that the variance-covariance matrix Observed and estimated are different and the theoretical model cannot be confirmed based on the collected data. However we must pay attention to the fact that Chi-Square is sensitive to the sample size and if the number of samples is more than 200 in the present study ($n=220$), the probability increases significantly, for this reason, the researchers of the second index, the ratio of Chi-Square to the degree of freedom (df/χ^2) suggested. If the value of this ratio is between 1 and 5, the model has a good fit, and the amount of this index has been calculated in the current model ($df/\chi^2=4.22$), which indicates the good fit of the developed model.

Conclusion

The purpose of this study was to investigate the fit of the cosmetic surgery acceptance model based on satisfaction with body image and fear of negative evaluation with the mediation of cultural informational attitudes in post-graduate students and graduates. The results showed that in most of the fit indices of the structural model of acceptance of cosmetic surgery, it has a suitable and acceptable fit. Based on the findings of this research, body image satisfaction has a direct and meaningful relationship with surgery acceptance. in Sterian et al.'s research (2023), self-esteem and body image were the

strongest predictors of cosmetic surgery motivation. Gillen and Markey's research (2021) showed that body appreciation is significantly negatively correlated with interest in cosmetic surgery. Di Gesto et al. (2022), in their research, provided information about the role that activities performed on Instagram, appearance comparison and body dissatisfaction play on the acceptance of surgery for cosmetic reasons among women, and emphasized the importance of surgeons' attention to Some psychological aspects and the influence of socio-cultural factors emphasized the interest in cosmetic surgery. Radman and Pourhossein Ali's research (2022) also showed that people's body image improves after rhinoplasty. The frequency of viewing body-positive selfies has a positive relationship with body surveillance, which has a negative relationship with body satisfaction, and body satisfaction, in turn, considering body modification through surgery and acceptance of cosmetic surgery for reasons Social has a negative relationship (Schettino et al., 2022). According to Assimakopoulou et al.'s (2020) study, before treatment, approximately 30% of participants reported feeling bad or very bad when looking at themselves naked in the mirror, which dropped to 3.2% after treatment., because the vast majority (82.5%) stated that they feel good or very good. Fear of negative evaluation has a direct and significant relationship with the acceptance of surgery, which is in line with the research of Bonnell et al. (2023) and Lazarescu and Vintila (2023).

Attractiveness plays an important role in the perceptions of each other. Beauty is respected everywhere. For example, physically attractive individuals are consistently perceived as more likable, capable, and intelligent than their less attractive counterparts (cited in Bonell, 2022).

There is a significant relationship between perfectionism (meaning socially prescribed perfectionism; perfectionistic self-promotion), susceptibility to appearance-based rejection, and interest in pursuing cosmetic surgery (Lazarescu & Vintila, 2023). Disturbing images and fear of negative evaluation can mediate the relationship between body dissatisfaction and smartphone addiction (Liu et al., 2023). When people perceived themselves to be more attractive after cosmetic surgery than they were, they were less likely to engage in social humiliation and rejection (Bonnell et al., 2023). Also, the fear of negative evaluation with the mediation of informational cultural attitudes has an indirect and significant relationship with the acceptance of cosmetic surgery. In the research of Khabazsabet et al., (1401), the variables of attitude towards fashion and negative body image, with the mediation of cognitive regulation of emotion, were predictors of the tendency to cosmetic surgery in women. With the advent of social media platforms, the fear of negative evaluation has increased. Research conducted by Lai et al. (2023) showed that passive use of social media is positively correlated with social anxiety, as individuals may become more sensitive to negative evaluations by others and to guess what others are thinking about. They present negative evaluations of themselves online, it has become a tendency that this causes social anxiety.

According to the results obtained from this research, it can be concluded that the acceptance model of cosmetic surgery based on satisfaction with body image and fear of negative evaluation is a good fit, and satisfaction with body image and fear of negative evaluation is not only Directly and indirectly through cultural informational attitudes, they influence the acceptance of cosmetic surgery, as a result, it is possible to rely on this model and identify other underlying factors in the acceptance of cosmetic surgery, along with the education of dear parents and

teachers, as well as Using the media prevented the increase in the number of unnecessary cosmetic surgeries and reduced the number of possible errors after these surgeries and the possibility of an undesirable appearance.

Social media plays an important role in leading women to perform procedures such as cosmetic surgery (AlKhtami et al., 2023). In the study of Conboy and Mingoya (2023), the use of social networks had a significant positive correlation with self-compassion and cosmetic surgery. However, contrary to expectations, self-compassion was not a significant moderator of social network use and attitudes toward cosmetic surgery. This research highlights the relationship between the use of social networks and the attitude towards cosmetic surgery. Because overidentification is related to rumination of discomfort, the results may suggest that social network users who pay more attention to their appearance dissatisfaction have more positive attitudes toward cosmetic surgery. Given the popularity of social media use, this medium may serve as a suitable platform for disseminating appearance modification interventions for young women. The findings showed that there is a positive and significant relationship between the perceived discredit of the feeling and attitude towards cosmetic surgery in all its dimensions, i.e. social, intrapersonal and personal attention to surgery. Also, there is a positive and significant relationship between the comparison of physical appearance and all dimensions of attitude toward cosmetic surgery (Hussain, et al. 2023).

The current research, like other researchs, was associated with limitations, among the limitations of this research, we can refer to the tool used in the research, which is a self-report tool, and such tools are always associated with the possibility that the answers of the participants are not real. During the examination of the answer sheets, the error of central tendency was observed in abundance, which naturally led to the removal of many answer sheets from the research, in addition, considering the statistical population of the study, which were educated people in master's and doctoral degrees, cases such as unwillingness to Participation in the research was

observed with the knowledge of information confidentiality and confidentiality. Many people who participated in the research with personal consent left the answer sheet partially or had a central tendency error, which was far from expected considering the level of education of the people. Another notable limitation is the lack of generalizability of this research to other societies because the participants in this research are students and graduates and they were selected using the available sample method, which is suggested to increase the power of generalization. Similar research should be conducted on other statistical communities using other sampling methods. Among the other suggestions from this research, it can be mentioned that the identification of other underlying factors in the acceptance of cosmetic surgery and research about it can affect the mental health of society, and in addition, the number of possible errors as a result of these surgeries and the probability of occurrence. It also prevents irreversible undesirable appearance and its consequences, such as anxiety and depression. In this regard, it is possible to mention the identification of variables affecting body image and the role of other mediating variables can also be investigated. Practical suggestions include more training for dear parents and teachers and, in general, all people who are related to children's education, investigation of people working in the media field and targeting of preventive programs and public education given the increasing number of surgeries. Huh, it seems necessary. Planning and creating training programs to understand personal value and appreciate the body will be effective in preventing addiction to consecutive cosmetic surgeries.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of psychology at Islamic Azad University, Gorgan branch, with the ID: IR.IAU.CHALUS.REC.1401.085. In order to maintain compliance with ethical principles in this research, it was tried to collect data after obtaining the consent of the participants. Also, the participants were assured about confidentiality in maintaining personal information and providing results without specifying the names and details of people's birth certificates.

Funding: This study was conducted as a PhD Dissertation with no financial support.

Authors' contribution: The first author was the senior author, the second were the supervisor and the third and forth were the advisors.

Conflict of interest: the authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: I would like to appreciate the supervisor, the advisors, and all the people who voluntarily participated in this research and helped it happen.

مدل ساختاری پذیرش جراحی زیبایی بر اساس رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی با میانجی گری نگرش های فرهنگی اطلاعاتی

شهرزاد واثقی^۱، جوانشیر اسدی^۲، محمدتقی بادله شמושکی^۳، افسانه خواجهوند خوشلی^۴

۱. گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

۲. استادیار، گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

۳. استادیار، گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی گلستان، گرگان، ایران.

۴. استادیار، گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۲۹

بازنگری: ۱۴۰۳/۰۴/۲۶

پذیرش: ۱۴۰۳/۰۵/۳۱

انتشار برخط: ۱۴۰۴/۰۲/۰۱

کلیدواژه‌ها:

پذیرش جراحی زیبایی، رضایت از تصویر بدنی، ترس از ارزیابی منفی، نگرش فرهنگی اطلاعاتی

زمینه: تعاملات اجتماعی نقش مهمی در زندگی روزمره دارد. زیبایی همیشه خوشایند است، اما زیبایی بدون سلامتی بی معنی است. جراحی زیبایی اخیراً به طور فزاینده ای محبوب شده است، طوری که افراد بیشتری تصمیم می گیرند تا از روش های مختلفی برای بهبود ظاهر خود استفاده کنند.

هدف: این پژوهش با هدف ارزیابی مدل ساختاری پذیرش جراحی زیبایی بر اساس رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی با میانجی گری نگرش های فرهنگی اطلاعاتی در دانشجویان و فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی انجام شد.

روش: پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری شامل دانشجویان و فارغ التحصیلان مقاطع تکمیلی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ در دانشگاه های آزاد استان، دانشگاه گلستان و پیام نور بودند. این پژوهش، با روش نمونه گیری در دسترس صورت پذیرفت که پس از حذف پاسخنامه های ناقص، تعداد ۲۲۰ پاسخنامه کامل از ۴۷۲ پاسخنامه دریافتی باقی ماند. ابزار گردآوری داده ها در این مطالعه پرسشنامه های پذیرش جراحی زیبایی (هندرسون کینگ، ۲۰۰۵)، رضایت از تصویر بدن (کش، ۲۰۰۲)، ترس از ارزیابی منفی (لیری، ۱۹۸۳) و پرسشنامه نگرش اجتماعی-فرهنگی (تامسون، ۲۰۰۵) بود و داده های جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS 16 و lisrel 8.1 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: متغیرهای رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی با پذیرش جراحی رابطه مستقیم و معناداری دارند ($P < 0/01$). رضایت از تصویر بدنی با میانجی گری نگرش های فرهنگی اطلاعاتی با پذیرش جراحی رابطه غیرمستقیم و معناداری دارد ($P < 0/01$). ترس از ارزیابی منفی با میانجی گری نگرش های فرهنگی اطلاعاتی با پذیرش جراحی رابطه غیرمستقیم و معناداری دارد ($P < 0/01$).

نتیجه گیری: با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، متغیرهای رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی به صورت مستقیم و غیر مستقیم رابطه ای معنادار با متغیر پذیرش جراحی زیبایی دارند، می توان نتیجه گرفت که مدل پذیرش جراحی زیبایی مبتنی بر رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی از برآزش مطلوبی برخوردار است، هر چند مطالعات بیشتر در این زمینه در جوامع دیگر می تواند اطلاعات ارزشمندی را در این راستا به دست آورند.

استناد: واثقی، شهرزاد؛ اسدی، جوانشیر؛ بادله شמושکی، محمدتقی؛ و خواجهوند خوشلی، افسانه (۱۴۰۴). مدل ساختاری پذیرش جراحی زیبایی بر اساس رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی با میانجی گری نگرش های فرهنگی اطلاعاتی. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۴۶، ۱۹۱-۲۱۱.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۴، شماره ۱۴۶، ۱۴۰۴. DOI: [10.52547/JPS.24.146.191](https://doi.org/10.52547/JPS.24.146.191)

© نویسنده گان.

✉ نویسنده مسئول: جوانشیر اسدی، استادیار، گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران. ardeshir.asadi@yahoo.com

تلفن: ۰۹۱۲۷۳۲۲۴۵۹

مقدمه

بدن و مفهوم بدن که در تحلیل های جامعه شناختی سنتی غایب بود، امروزه، در قلب جامعه شناسی، زندگی اجتماعی و خودپنداره هویتی ما قرار دارد. با گسترش رسانه ها و تکنولوژی های ارتباطی نوین، یکی از مهم ترین چالش ها در حوزه مدیریت بدن به ابهام پیرامون میزان تأثیر نیروهای جهانی یا زمینه های محلی مربوط می شود (حیدری و همکاران، ۱۴۰۱). شیوع نگران کننده نارضایتی از بدن در بین زنان جوان از دیرباز موضوعی فراگیر بوده است، تا جایی که به آن "نارضایتی هنجاری" گفته می شود (به نقل از کانپوی و مینگویا، ۲۰۲۳). جراحی زیبایی^۱ در سال های اخیر به طور فزاینده ای محبوب شده است، به طوری که افراد بیشتری تصمیم می گیرند برای بهبود ظاهر فیزیکی خود تحت عمل جراحی قرار گیرند. در حالی که مزایای زیادی برای جراحی زیبایی وجود دارد، مهم است که خطرات و پیامدهای احتمالی چنین تصمیمی را در نظر بگیریم (به نقل از ابراهیم محمد و ابراهیم، ۲۰۲۳). با اینکه عوامل روان شناختی اجتماعی متعددی بر پذیرش فرد از جراحی زیبایی تأثیر می گذارند، اطلاعات کمی در مورد تأثیرات روان شناختی اجتماعی که منجر به پذیرش جراحی زیبایی می شود، وجود دارد (کیم، ۲۰۲۲).

جراحی زیبایی در حال حاضر به عاملی فریبنده و وسیله ای برای تجمل گرایی افراد مختلف تبدیل شده است و این امر سبب پایه ریزی انتظاراتی غیرواقعی در افراد و مخدوش شدن حقایق در مورد ماهیت واقعی جراحی زیبایی گردیده است (ریچتین و همکاران، ۲۰۱۹). در حالی که در گذشته، هدف از انجام جراحی زیبایی بازگرداندن شکل و عملکرد طبیعی عضوی از بدن بود، اما در دهه های اخیر جراحی زیبایی کارکرد اصلی خود را از دست داده است (سارور، ۲۰۱۹) و ممکن است افراد تنها برای اصلاح جنبه های خاصی از بدن خود به جراحی زیبایی روی آورند (شتینو و همکاران، ۲۰۲۲). هرچه افراد بیشتر بر ظاهر فیزیکی خود سرمایه گذاری کنند، بیشتر هم به جراحی زیبایی فکر می کنند (استریان و همکاران، ۲۰۲۳). مواردی چون نارضایتی و شرم از بدن نیز از عوامل پیش بینی کننده می باشند (گیلن و مارکی، ۲۰۲۰). در سالهای اخیر سن متقاضیان جراحی زیبایی رو به کاهش بوده (الخطامی و همکاران، ۲۰۲۳) و تعداد توریست های پزشکی

هم در کشوری چون قبرس با افزایش روبرو بوده است (آسیماکوپولو و همکاران، ۲۰۲۰).

طبق آمار، در سال ۲۰۲۱، بیش از ۳۰ میلیون عمل جراحی زیبایی که از نوروکسین ها استفاده می کردند، انجام شد (به نقل از حسین و همکاران، ۲۰۲۳). جراحی زیبایی به هر نوع از مداخله جراحی اطلاق می شود که ویژگی های طبیعی بدن را تغییر می دهد تا ظاهر جذاب تری به دست بیاید. داده های انجمن جراحان پلاستیک آمریکا^۲ (ASPS) نشان دهنده افزایش مداوم روش های جراحی پلاستیک در طول زمان است (المجنونی و همکاران، ۲۰۲۳). جراحی زیبایی یک رفتار مدیریت ظاهری است که برای اصلاح اساسی ظاهر فرد در مدت زمان کوتاهی با روش های جراحی یا غیرجراحی انجام می شود (به نقل از کیم، ۲۰۲۲). جراحی پلاستیک^۳ یک شکل محبوب برای اصلاح ظاهر است. با این وجود، نگرش ها نسبت به دریافت کنندگان جراحی پلاستیک همچنان متفاوت است. این نگرش ها ممکن است نشان دهنده اخلاقی شدن اساسی جراحی پلاستیک در جامعه معاصر باشد (بونل و همکاران، ۲۰۲۲). به عقیده روانشناسان، انگیزه های شناختی و عاطفی افراد از دلایل اصلی گسترش نامطلوب جراحی های زیبایی در یک جامعه می باشد. به طوری که نیازهای عاطفی جوانان به ویژه نیاز به مورد توجه بودن از جانب جامعه را می توان از اصلی ترین انگیزه های کسب زیبایی تصنعی به شمار آورد. از طرفی گروه های مرجع نتوانسته اند جوانان را در شناخت هویت خود یاری کنند، به این ترتیب ظاهری ترین لایه هویت هر فرد چنان برجسته گردیده که دیگر ابعاد وجودی فرد را به حاشیه رانده است. می توان گفت که مهمترین انگیزه فرد برای جراحی زیبایی امید به داشتن ظاهری رضایت بخش و افزایش جایگاه اجتماعی است و همانگونه که قبلاً اشاره شد، هدف اصلی جراحی زیبایی بهبود ظاهری فردی است که دارای ظاهری نابهنجار باشد، اما زمانی که انسان ها درمی یابند که خصوصیات فیزیکی شان مطابق با آن هنجارها نیست، ممکن است دچار رنجش شده و جراحی را به عنوان راه حل نهایی در نظر بگیرند (دی جستو و همکاران، ۲۰۲۲).

تصویر بدن ایده آل در طول قرن ها به طور قابل توجهی تغییر کرده، امروزه اختلاف بین اندام واقعی و ایده آل باعث نارضایتی بسیاری از افراد از بدن

1. Cosmetic surgery

2. American Society of Plastic Surgeons

3. Plastic surgery

و به طور خاص اقداماتی را طراحی می کند که نگرانی های مربوط به تصویر بدن را ارزیابی می کند که ممکن است در این گروه ها متفاوت باشد. تعداد فزاینده ای از دانشجویان کالج در عصر شبکه های اجتماعی رایج، اضطراب اجتماعی را تجربه می کنند (لی و همکاران، ۲۰۲۳). اضطراب تعامل اجتماعی و ترس از ارزیابی منفی پیامدهای ناسازگار زیادی دارد (مک کووی و همکاران، ۲۰۲۳). یک عامل مستعد و نگهدارنده اختلالات اضطراب اجتماعی^۴، ترس از ارزیابی منفی^۵ است. با این حال، این سؤال که چگونه افراد ارزیابی منفی را تحت تأثیر تفاوت های فردی قرار می دهند، به خوبی درک نشده است (ژانگ، ۲۰۲۳). بعضی از افراد با وجود داشتن ظاهری طبیعی یا تقریباً طبیعی، به طور مداوم راجع به ظاهر جسمانی خود اشتغال ذهنی دارند که این باعث می شود ترس مفرط و نگران کننده ای از نازیا یا غیرجذاب بودن خویش گزارش کنند (صالحی و همکاران، ۱۳۹۸). تغییرات جسمی، شناختی و اجتماعی ایجاد شده در افراد، نگرانی درباره جذابیت جسمانی و عدم اطمینان در مورد ارتباطات اجتماعی، باعث نگرانی افراد در مورد چگونگی ارزیابی دیگران در مورد ساختار جسمانی آنها می گردد (العوض و همکاران، ۲۰۲۱) که در واقع همان ترس از ارزیابی منفی است. پژوهش ها نشان داده اند که افراد متقاضی جراحی زیبایی تصویر بدنی منفی از خود دارند و این عاملی در جهت گرایش به سوی جراحی زیبایی می شود (سارور، ۲۰۱۹).

انگیزه زنان برای تمرکز بر جراحی های زیبایی را می توان به دو دسته کلی انگیزه شخصی و انگیزه فراشخصی طبقه بندی کرد (رادمان و پورحسین علی، ۲۰۲۲). برای برخی زنان، روش های جراحی زیبایی می تواند راهی برای جذاب تر شدن برای شریک زندگی شان و بهبود تعامل آنها با آنها باشد (بالجی و همکاران، ۲۰۲۲). می دانیم که افراد زیبا به طور پنهان یا آشکار پیوسته در روابط اجتماعی مورد تقویت قرار می گیرند (الوتایی، ۲۰۲۱). جامعه ایرانی با دارا بودن ۷۰ درصد جمعیت جوان و با توجه به شرایط متغیر و تبلیغات گسترده جهانی، با چالش های مهمی در زمینه نگرش به مد و نوع پوشش مخاطبان جوان خود روبه رو است. جوانان دارای علایق، خواسته ها و نیازهایی بوده و در تلاش برای پاسخ به آنها هستند.

خویش، ایجاد احساسات منفی و در برخی موارد رفتارهای ناسالم می شود (فورمیکا و همکاران، ۲۰۱۹). نارضایتی از تصویر بدن عامل اصلی انگیزه افراد برای مراجعه به جراحی زیبایی است. شواهد نشان می دهد که داوطلبان جراحی زیبایی سطوح بالاتری از نارضایتی از تصویر بدن را در مقایسه با جمعیت عمومی نشان می دهند، به ویژه با توجه به قسمتی از بدن که برای جراحی در نظر دارند (به نقل از کوپر و همکاران، ۲۰۲۱). ارزیابی شیوع نارضایتی از تصویر بدنی^۱ نشان می دهد ۹۰ درصد از زنان و ۶۱ درصد از مردان، از تصویر بدنی خود ناراضی هستند (مارکی و همکاران، ۲۰۲۰) و همچنین مفاخری و همکاران، (۱۴۰۰) در مطالعه خود بر نقش پیش بینی کنندگی قوی تصویر بدنی در احتمال اقدام به جراحی زیبایی نیز تاکید نمودند؛ از آنجایی که انگیزه جراحی زیبایی بر اساس ترکیبی از عوامل شناختی، شخصیتی و میان فردی است، با افکار و باورهای افراد در مورد احساس خود ارزشی و ظاهر، ارتباط مستقیم دارد. به این صورت که هرچه میزان نارضایتی از تصویر بدنی در مورد ظاهر بالاتر باشد، احساس کهنتری بیشتری نموده و با انجام انواع جراحی های زیبایی سعی بر سرپوش گذاشتن بر این احساس یا غلبه بر آن از نظر روانی خواهند داشت، زیرا تصویر بدنی منفی، نارضایتی بدنی و سرمایه گذاری بیش از حد بر روی تصویر بدنی، باعث ایجاد مخاطرات روانشناختی و روانی-اجتماعی خواهد شد (خدابنده لو و همکاران، ۱۳۹۴) و همچنین در میان متقاضیان جراحی زیبایی میزان افسردگی نیز بیشتر است (ایمانی و همکاران، ۱۳۹۹).

از ویژگی های تصویر بدنی، تصویری است که فرد از خود دارد که این ویژگی را شاخص توده بدنی^۲ می نامند. افرادی که شاخص توده بدنی بالایی دارند، از تصویر بدنی خود ناراضی هستند (به نقل از خبازثابت و همکاران، ۱۴۰۱). دی جستو و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش های خود به نقش مؤثر تصویر بدنی منفی در گرایش به جراحی زیبایی اشاره نموده اند. یک یافته کلیدی از مطالعه (فردریک و همکاران، ۲۰۲۲)، این است که هیچ گروه جمعیتی نسبت به تصویر منفی بدن مصون نیست و گام بعدی حیاتی در تحقیقات مربوط به تصویر بدنی، بررسی فشارهای اجتماعی-فرهنگی^۳ است که رضایت از تصویر بدن را در این گروه ها شکل می دهد،

4. Social Anxiety

5. Fear of Negative Evaluation

1. Body image

2. Body Mass

3. Socio-cultural pressures

جوان امروز خواستار نشاط و زیبایی است؛ عناصری که روح و جسم او را به سمت خود می کشاند و هر فرد، هر فکر، هر فرهنگ و ایده ای که این عناصر را به وی ارائه دهد او را به سمت خود جذب می کند و در حیطه اقتدار خویش درمی آورد (مظفری نیا و همکاران، ۲۰۱۹).

استفاده از گوشی های هوشمند به طور بالقوه می تواند نارضایتی از بدن را از طریق قرار گرفتن در معرض تصاویر بدن های ایده آل و مقایسه های اجتماعی رو به بالا تقویت کند (لیو و همکاران، ۲۰۲۳). قرار گرفتن در رسانه های اجتماعی با تصاویر بدنی که منعکس کننده ایده آل های زیبایی هژمونیک هستند، ارتباط منفی با رضایت از بدن در بزرگسالان جوان نشان داده است (فردریک و همکاران، ۲۰۲۲) و افراد ممکن است از راهبردهای مختلفی برای دستیابی به سازگاری اجتماعی در بسترهای متفاوت فرهنگی استفاده کنند (شونک و همکاران، ۲۰۲۲). دیدگاه فرد در مورد جراحی زیبایی اغلب با ترکیبی از هنجارهای اجتماعی، تجربیات شخصی، باورهای فرهنگی، قرار گرفتن در معرض رسانه ها و ارزش های فردی شکل می گیرد (ابراهیم محمد و ابراهیم، ۲۰۲۳). یافته ها نشان می دهد که افزایش آموزش سواد رسانه ای، که برای تقویت آگاهی بیشتر از ایده آل های زیبایی شناختی غیرواقعی طراحی شده است، می تواند برای زنان جوان مفید باشد. به خصوص، در حضور تصاویر اجتماعی پذیرفته شده در اینستاگرام، ارائه چنین اطلاعاتی می تواند منجر به کاهش تمرکز در مورد ظاهر خود شود (دی جستو و همکاران ۲۰۲۳).

درونی سازی نگرش ها و فشارهای فرهنگی-اجتماعی را می توان مقدمه اضطراب ظاهر اجتماعی دانست. (آکار، ۲۰۲۲). عوامل اجتماعی، فردی و فرهنگی در شکل گیری تصویر فرد از خود؛ تصویر بدن و بینش در مورد خود، از اهمیت بسیاری برخوردارند. از آنجایی که انسان ها موجوداتی اجتماعی هستند، پس باید از قوانین و مقرراتی پیروی کنند که توسط جامعه وضع شده است، اما گاهی اوقات این نگرش های اجتماعی بر آنها تأثیر بدی می گذارد چراکه به جای زیبایی درونی، ملاک زیبایی و جذابیت تعیین شده توسط جامعه، ظاهر ظاهری است. مردم برای دستیابی به معیارهای غیر واقعی تعیین شده توسط جامعه سخت تلاش می کنند. اندام عضلانی برای مردان و برای زنان لاغری اندام، ملاک زیبایی شده است و متأسفانه این ملاکها برای همه و بدون در نظر گرفتن نوع بدن و اندام آنها

یکسان است. این معیار زیبایی غیر واقعی می تواند باعث ایجاد نارضایتی در افراد شود و منجر به سبک زندگی ناسالم گردد. (لطیف و خان، ۲۰۲۰). پژوهش کانپوی و مینگویا (۲۰۲۳)، رابطه بین استفاده از شبکه های اجتماعی و نگرش نسبت به جراحی زیبایی را برجسته می کند. نتایج این پژوهش نشان می دهد که کاربران شبکه های اجتماعی که بیشتر به نارضایتی ظاهری خود توجه می کنند، نگرش مثبت بیشتری نسبت به جراحی زیبایی دارند. همچنین فشار فزونی یافته رسانه ها و جامعه موجب افزایش شیوع نارضایتی از تصویر بدنی و مشغولیت افراطی افراد به ویژگی های ظاهری خود شده است (راجرز و همکاران، ۲۰۱۹).

همانطور که مشاهده می شود، دلایل زیربنای علاقه به دنبال کردن یک مداخله زیبایی برای افراد متفاوت است و ما در حال حاضر ابزار شناخته شده ای برای ارزیابی انگیزه افراد داریم. توسعه مدل های نظری که در سطح عمومی و برای کل جمعیت، پیش بینی کننده های اجتماعی و درون فردی تمایل به انجام عمل زیبایی را ارائه می دهند، ضروری است (لازارسکو و وینتیلا، ۲۰۲۳). با توجه به آنچه که گفته شد و اینکه روانشناسی جراحی زیبایی هنوز به خوبی شناخته نشده و پژوهش های صورت گرفته درباره ویژگی های روان پزشکی مراجعه کنندگان برای جراحی زیبایی بسیار اندک می باشد و بیشتر شامل گزارش های بالینی می شود و با توجه به اینکه شمار متقاضیان جراحی زیبایی سالیانه سیر صعودی دارد (بیدخوری و همکاران، ۱۴۰۰) نیاز به مطالعات بیشتر و منسجم تری در این زمینه احساس می شود. بنابراین سوال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا مدل پذیرش جراحی زیبایی بر اساس رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی با میانجی گری نگرش های فرهنگی اطلاعاتی در میان دانشجویان و فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی از برازش مطلوبی برخوردار است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت کنندگان: روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی به روش مدل یابی معادلات ساختاری بود و جامعه آماری نیز دانشجویان و فارغ التحصیلان مقاطع ارشد و دکتری در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ دانشگاه های آزاد استان، دانشگاه گلستان و پیام نور در نظر گرفته شد. برای این امر، با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس، از دانشجویان و فارغ التحصیلان مقاطع ارشد و دکتری در دانشگاه های آزاد

نسخه کوتاه این مقیاس شامل ۳۴ ماده و ۵ خرده مقیاس است که عبارتند از مقیاس های ارزیابی ظاهری (۷ گزینه)، گرایش به ظاهر (۱۲ گزینه)، دل مشغولی با اضافه وزن (۴ گزینه)، طبقه بندی وزنی (۲ گزینه) و رضایت از نواحی مختلف بدنی (۹ گزینه) می باشد و گزینه ها بر روی یک مقیاس پنج درجه ای لیکرت (کاملاً راضی، تا حدودی راضی، نظری ندارم، تا حدودی ناراضی و کاملاً ناراضی) طبقه بندی شده اند. (آنتاس و همکاران، ۲۰۰۹). در ایران هم در پژوهش شمشادی و همکاران (۱۳۹۹)، نسبت روایی محتوای هر سؤال و مؤلفه بین ۰/۸۱ تا ۰/۸۹ محاسبه شد و همچنین شاخص روایی محتوای پرسشنامه برابر با ۰/۸۴ به دست آمد. در پژوهش حاضر، پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۵ و از طریق گاتمن ۰/۸۶ به دست آمد.

پرسشنامه ترس از ارزیابی منفی لیری^۳ (BFNE، ۱۹۸۳): فرم کوتاه مقیاس ترس از ارزیابی منفی توسط لیری طراحی شده و دارای ۱۲ ماده پنج گزینه ای است (خیلی زیاد در مورد من صدق می کند، زیاد در مورد من صدق می کند، به طور متوسط در مورد من صدق می کند، کمی در مورد من صدق می کند و به هیچ وجه در مورد من صدق نمی کند) که به روش لیکرت میزان اضطراب تجربه شده افراد در برابر ارزیابی منفی را می سنجد (لیری، ۱۹۸۳). بررسی ها همبستگی بالای این ابزار (۰/۹۶) با فرم اصلی را نشان داده اند؛ همسانی درونی کل مقیاس نیز ۰/۸۹ گزارش شده است. همچنین تحلیل واریانس یک سویه تفاوت معنادار گروه بیماران با اختلال اضطراب اجتماعی و آزمودنی های غیر مضطرب گروه گواه را نشان داد. در پژوهش گراوند و همکاران، (۱۳۹۰) ضرایب آلفای کرانباخ و ضرایب بازآزمایی با فاصله (دو هفته) نشان داد که این مقیاس پایایی مقبولی دارد. ضرایب آلفای کرانباخ برای نمره کلی، سؤال های نمره گذاری شده مثبت و سؤال های نمره گذاری شده منفی به ترتیب برابر با ۰/۸۰، ۰/۸۲، ۰/۸۱ و ضرایب بازآزمایی با فاصله (دو هفته) بین ۰/۷۷ - ۰/۷۹ به دست آمد. در پژوهش حاضر، پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۵ و از طریق گاتمن ۰/۸۸ به دست آمد.

استان، دانشگاه گلستان و پیام نور در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ درخواست شد که به پرسشنامه های مورد نظر پاسخ دهند. با توجه به اینکه بر اساس قاعده سرانگشتی کالین (۲۰۱۵) به ازای هر مسیر می توان حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۰ نفر را انتخاب کرد و پژوهش حاضر دارای ۴ مسیر می باشد. ۴۷۲ دانشجو و فارغ التحصیل، آگاهانه و داوطلبانه در این پژوهش شرکت کرده و به پرسشنامه ها به صورت برخط پاسخ دادند. ملاک ورود رضایت آگاهانه افراد آزمودنی برای شرکت در پژوهش، تحصیل افراد در مقاطع تحصیلی ارشد و دکتری و یا فارغ التحصیلی از این مقاطع و ملاک خروج، نداشتن تحصیلات در مقاطع ذکر شده، نقص در پاسخنامه و وجود خطای مرکزی در پاسخنامه ها بود که در نهایت ۲۲۰ پاسخنامه باقی ماند و داده های جمع آوری شده، به روش مدل یابی معادلات ساختاری و در نرم افزار های آماری SPSS-16 و LISREL-8.1 مورد تحلیل قرار گرفت.

(ب) ابزار

پرسشنامه پذیرش جراحی زیبایی هندرسون کینگ^۱ (CSAQ، ۲۰۰۵): این پرسشنامه توسط هندرسون کینگ طراحی شده است و دارای ۱۵ گزینه می باشد که پاسخ هر کدام از گویه ها دارای نمرات یک تا پنج (کاملاً موافقم، موافقم، مطمئن نیستم، مخالفم و کاملاً مخالفم) می باشد و نگرش افراد به جراحی زیبایی را اندازه گیری می کند (سوامی و همکاران، ۲۰۰۹). در پژوهش هندرسون-کینگ (۲۰۰۵)، آلفای کرونباخ بین ۰/۹۱ و ۰/۹۳ گزارش شد و در ایران پایایی این پرسشنامه در مطالعه خزیر و همکاران (۱۳۹۲) با روش آزمون مجدد و اعتبار پرسشنامه با روش سنجش اعتبار محتوایی به صورت کمی به وسیله گروهی از متخصصان ارزیابی شد که ضریب همبستگی آن با استفاده از آزمون مجدد ۰/۷۰ به دست آمد. در پژوهش حاضر، روایی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد. در پژوهش حاضر، پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۶ و از طریق گاتمن ۰/۸۷ به دست آمد.

مقیاس رضایت از نواحی بدنی کش^۲ (BISQ، ۲۰۰۲): پرسشنامه روابط چندبعدی بدن یک پرسشنامه خودگزارشی است که توسط کش طراحی شده و نگرش افراد را درباره ابعاد متفاوت تصویر بدنی ارزیابی می کند.

3. Leary, Brief Fear of Negative Evaluation Questionnaire (BFNE)

1. Henderson King, Acceptance of cosmetic surgery Questionnaire (CSAQ)

2. Cash, Body Image Satisfaction Questionnaire (BISQ)

روایی آن توسط محمدپناه اردکان و همکاران (۱۳۹۲) تعیین شد و اعتبار این پرسشنامه به دو شیوه همسانی درونی و دونیمه‌سازی بررسی گردید که به ترتیب ضرایب اعتبار ۰/۷۷ و ۰/۵۵ حاصل شد. برای مطالعه روایی پرسشنامه از روش روایی سازه (تحلیل عوامل) استفاده شد. در پژوهش حاضر، پایایی این ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۶۷ و از طریق گاتمن ۰/۶۱ به دست آمد.

یافته‌ها

یافته‌های به دست آمده از تجزیه و تحلیل ویژگی‌های جمعیت شناختی گروه نمونه در پژوهش حاضر نشان داد که از میان شرکت کنندگان، تعداد ۱۳۱ نفر (۵۹/۵ درصد) زن و تعداد ۸۹ نفر (۴۰/۵ درصد) مرد بودند. پس از بررسی وضعیت جنسیت مشارکت کنندگان به بررسی وضعیت تحصیلی آنها پرداخته شد که تعداد ۱۵۹ نفر (۷۲/۳ درصد) دانشجوی تحصیلات تکمیلی و تعداد ۶۱ نفر (۲۷/۷ درصد) فارغ التحصیل تحصیلات تکمیلی بوده‌اند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی

متغیر	حداقل	حداکثر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
پذیرش جراحی زیبایی	۱۵	۷۲	۴۳/۷۵	۱۴/۳	-۰/۲۳۱	-۰/۶۹۵
رضایت از تصویر بدنی	۱۶	۴۵	۳۴/۹	۷/۳	-۰/۷۳۵	۰/۱۷۶
ترس از ارزیابی منفی	۱۲	۵۷	۳۱/۲	۹/۲	۰/۴۱۴	۰/۴۳۱
نگرش فرهنگی اطلاعاتی	۹	۴۵	۲۹/۳	۷/۲	-۰/۴۵۵	-۰/۶۱۱

کجی (-۰/۴۵۵) و مقدار کشیدگی (-۰/۶۱۱) می باشد. کجی شاخص تقارن توزیع است و کشیدگی شاخص بلندی کلی توزیع است و کجی و کشیدگی متغیرهای این پژوهش همگی در دامنه ۱+ و ۱- (دامنه نرمال) قرار دارند. یکی دیگر از روشهای بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها استفاده از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف و آزمون شاپیرو-ویلک است. این آزمون‌ها می‌توانند برای تایید نرمال بودن توزیع داده‌ها مورد استفاده قرار بگیرند. از آنجایی که این آزمون‌ها در نمونه‌های کوچک نسبت به انحراف از توزیع نرمال خیلی دقیق عمل می‌کنند ولی در نمونه‌های بزرگ تر اغلب معنی دار نشان می‌دهند. به همین دلیل در این پژوهش استفاده نشدند.

پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی اجتماعی نسبت به ظاهر تامسون^۱ (SATAQ، ۲۰۰۴): پرسشنامه نگرش‌های فرهنگی اجتماعی نسبت به ظاهر توسط تامسون در سال ۲۰۰۴ طراحی شده، سومین و آخرین ویراست این پرسشنامه، چهار مؤلفه و ۳۰ عبارت را شامل می‌شود. نمره‌گذاری این پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت بوده و گزینه‌ها به صورت کاملاً مخالفم، مخالفم، نظری ندارم، موافقم و کاملاً موافقم می‌باشند. عبارات شماره (۱۹، ۱۳، ۱۲، ۹، ۳، ۲۷ و ۲۸) نمره‌گذاری معکوس دارند. پرسشنامه تأکید بر ۴ مقیاس نظری؛ ۲ عامل براساس عوامل درونی‌سازی شامل درونی‌سازی کلی (تأثیرات رسانه‌ها از قبیل تلویزیون، مجلات و فیلم‌ها) و ورزشکار (درونی ساختن الگوهای ورزشی) و ۲ عامل تأکید بر عوامل اطلاعاتی شامل منابع اطلاعاتی (تأثیر رسانه‌ها بر ظاهر) و فشارها (احساسات فردی حاصل از مواجهه با تصاویر و پیام‌های رسانه‌ها) دارند. این پرسشنامه توسط کوین تامسون طراحی شده است، سپس پایایی و اعتبار نسخه ۳ این پرسشنامه توسط تامسون و همکاران، (۲۰۰۴) مورد سنجش قرار گرفته و آلفای کرونباخ بین ۰/۹۲-۰/۹۶ گزارش شده است. همچنین در ایران نیز

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۱ در متغیر پذیرش جراحی، حداقل ۱۵ و حداکثر ۷۲ و میانگین ۴۳/۷۵ با انحراف معیار ۱۴/۳ بود که مقدار کجی آن (-۰/۲۳۱) و مقدار کشیدگی آن (-۰/۶۹۵) است. در متغیر رضایت از تصویر بدنی، حداقل ۱۶ و حداکثر ۴۵ و میانگین ۳۴/۹ با انحراف معیار ۷/۳ بود که مقدار کجی آن (-۰/۷۳۵) و مقدار کشیدگی آن (-۰/۱۷۶) است. در متغیر ترس از ارزیابی منفی، حداقل ۱۲ و حداکثر ۵۷ و میانگین ۳۱/۲ با انحراف معیار ۹/۲ بود که مقدار کجی آن (۰/۴۱۴) و مقدار کشیدگی آن (۰/۴۳۱) است و در متغیر نگرش فرهنگی اطلاعاتی، حداقل ۹، حداکثر ۴۵ و میانگین ۲۹/۳ با انحراف معیار ۷/۲ بود که مقدار

^۱. Thompson, The Sociocultural Attitudes Towards Appearance Questionnaire (SATAQ)

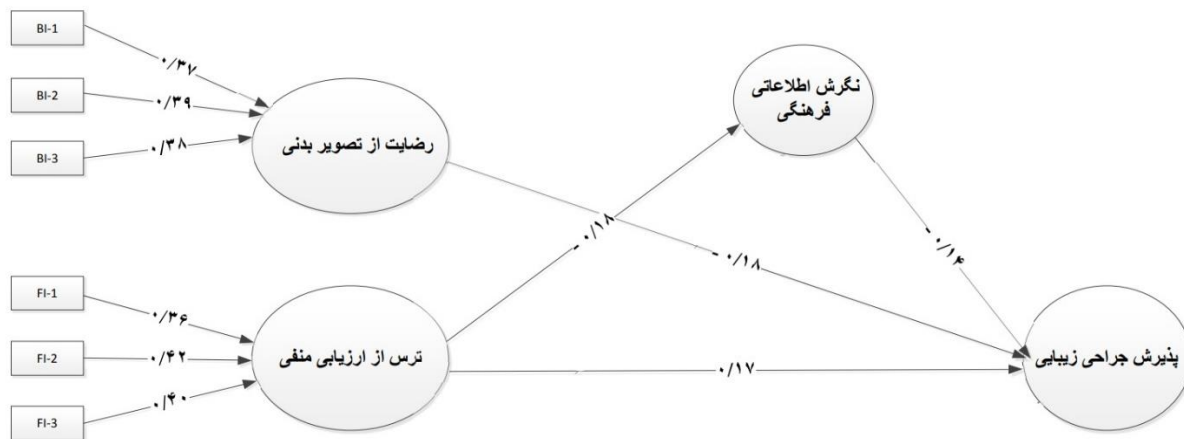
جدول ۲. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
پذیرش جراحی زیبایی	۱			
رضایت از تصویر بدنی	۰/۳۹۵**	۱		
ترس از ارزیابی منفی	۰/۴۵۸**	۰/۳۴۷**	۱	
نگرش فرهنگی اطلاعاتی	۰/۰۲۵	۰/۱۸۴**	۰/۰۲۴	۱

با توجه به نتایج جدول ۲، نتایج ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش نشان داد که رابطه بین پذیرش جراحی زیبایی با رضایت از تصویر بدنی رابطه ای منفی و معنادار و با ترس از ارزیابی منفی، رابطه ای مثبت و معنادار دارد. رضایت از تصویر بدنی با تمامی متغیرها رابطه ای منفی و معنادار دارد. ترس از ارزیابی منفی با پذیرش جراحی زیبایی رابطه مثبت و معنادار و با رضایت از تصویر بدنی رابطه منفی و معنادار دارد. نگرش فرهنگی اطلاعاتی با رضایت از تصویر بدنی رابطه منفی و معنادار دارد. لازم به ذکر است که روابطی که معنادار نبوده اند، حذف گردیده است.

با توجه به اینکه هم خطی چندگانه می تواند تفسیر نتایج را تحریف کند. برای بررسی عدم وجود هم خطی چندگانه بین متغیرها از شاخص های

VIF و Tolerance استفاده شده است. زمانی می توان گفت که هم خطی چندگانه بین متغیرها وجود ندارد که مقدار Tolerance کمتر از ۱ و مقدار VIF بزرگتر یا مساوی ۱۰ باشد. مقادیر محاسبه شده VIF و Tolerance برای متغیرهای پژوهش رضایت از تصویر بدنی ۱/۴۶۵ و ۰/۶۸۳، برای متغیر ترس از ارزیابی منفی ۱/۶۸ و ۰/۵۹۵، نگرش اطلاعاتی فرهنگی ۱/۱۴۳ و ۰/۸۷۵ به دست آمد و از نتایج حاصله می توان نتیجه گرفت که بین متغیرها هم خطی چندگانه وجود ندارد. در رگرسیون، بیشتر در مواقعی که رفتار متغیر وابسته در یک بازه زمانی مورد مطالعه قرار می گیرد ممکن است با مشکل مستقل نبودن خطاها برخورد کنیم به این نوع ارتباط در داده ها خودهمبستگی می گویند. در صورت وجود خودهمبستگی در خطاها نمی توان از رگرسیون خطی استفاده کرد. برای اطمینان از مورد ذکر شده در این پژوهش از آزمون دوربین-واتسون استفاده شد که آماره دوربین-واتسون ۱/۹۸۳ به دست آمد، که این مقدار بین ۱/۵ و ۲/۵ بوده و مناسب است.

شکل ۱. ضرایب مسیرها در حالت استاندارد

مدل روابطی که معنادار نبودند حذف و تنها روابط معنادار ارائه شده اند و همینطور سؤالات مربوط به هر متغیر در سه نشانگر نمایش داده شده است.

مدل اجرا شده در شکل ۱ نشان می دهد که ترس از ارزیابی منفی بر نگرش اطلاعاتی فرهنگی (۰/۱۸-) و پذیرش جراحی زیبایی (۰/۱۷)، رضایت از تصویر بدنی بر پذیرش جراحی زیبایی (۰/۱۸-) و در نهایت نگرش اطلاعاتی فرهنگی نیز بر پذیرش جراحی زیبایی (۰/۱۴-) اثر مستقیم دارند. لازم به ذکر است که مدل حاضر، غربال شده مدل اصلی است و در این

جدول ۳. ضرایب مسیر مستقیم متغیرها در مدل ساختاری پژوهش

متغیر پیش بین	مسیر	متغیر ملاک	β	B	SE	T	P
رضایت از تصویر بدنی	←	پذیرش جراحی زیبایی	-۰/۱۸	-۰/۳۶	۰/۱۲	-۲/۸	۰/۰۰۱
ترس از ارزیابی منفی	←	پذیرش جراحی زیبایی	۰/۱۷	۰/۲۷	۰/۱۱	۲/۴۴	۰/۰۱۵
نگرش فرهنگی اطلاعاتی	←	پذیرش جراحی زیبایی	-۰/۱۴	-۰/۲۷	۰/۱۱	-۲/۴	۰/۰۱۷
ترس از ارزیابی منفی	←	نگرش فرهنگی اطلاعاتی	-۰/۱۸	۰/۱۴	۰/۰۷	-۲/۱۰۵	۰/۰۳۶

بر اساس اطلاعات موجود در جدول ۳، ضرایب مسیر مستقیم رضایت از تصویر بدنی به پذیرش جراحی زیبایی منفی ($\beta = -0.18$, $Se = 0.11$, $t = 2.44$, $P < 0.015$) و ترس از ارزیابی منفی به نگرش اطلاعاتی فرهنگی نیز منفی ($\beta = -0.14$, $Se = 0.07$, $t = -2.105$, $P < 0.036$) و همگی از نظر آماری معنادار می‌باشند.

بر اساس اطلاعات موجود در جدول ۳، ضرایب مسیر مستقیم رضایت از تصویر بدنی به پذیرش جراحی زیبایی منفی ($\beta = -0.18$, $Se = 0.11$, $t = 2.44$, $P < 0.015$) و ترس از ارزیابی منفی به نگرش فرهنگی اطلاعاتی نیز منفی ($\beta = -0.14$, $Se = 0.07$, $t = -2.105$, $P < 0.036$) و همگی از نظر آماری معنادار می‌باشند.

جدول ۴. بررسی اثرات مستقیم، غیر مستقیم، اثر کل، شمول واریانس و مقدار سوایل

متغیر پیش بین	متغیر میانجی	متغیر ملاک	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل	VAF	مقدار Z	نتیجه
ترس از ارزیابی منفی	نگرش فرهنگی اطلاعاتی	پذیرش جراحی زیبایی	-۰/۱۷	۰/۰۳	۰/۲	۶/۶	۲/۵	معنادار است

میانجی‌گری نگرش فرهنگی اطلاعاتی در رابطه بین ترس از ارزیابی منفی و پذیرش جراحی زیبایی مقدار شاخص شمول واریانس ($VAF = 6/6$) بوده است که بیانگر میانجی‌گری کامل می‌باشد.

بر اساس اطلاعات مندرج در جدول ۴، بررسی نقش واسطه‌ای متغیر نگرش اطلاعاتی فرهنگی، اثرات مستقیم و غیر مستقیم، اثر کل و شاخص شمول واریانس (VAF)، متغیر پیش بین بر متغیر ملاک آورده شده است. مسیر

جدول ۵. شاخص‌های کلی برازش مدل ساختاری

شاخص‌ها	χ^2	Df	χ^2/DF	RMSEA	GFI	AGFI	NFI	CFI
مقدار	۱۶/۹	۴	۴/۲۲	۰/۱۲	۰/۹۷	۰/۸۷	۰/۹۶	۰/۹۷
دامنه پذیرش	معنادار نباشد		$5 > X > 1$	$0.1 > X$	$X > 0.9$	$X > 0.9$	$X > 0.9$	$X > 0.9$

یافته AGFI، ۰/۸۷ است که تا حدود زیادی برازنده است. شاخص برازش تطبیقی CFI، ۰/۹۷ شاخص برازش هنجار شده NFI، ۰/۹۶ و ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد RMSEA که مقدار این شاخص باید در حد ۰/۰۵ یا کوچکتر باشد مطلوب و کوچکتر از ۰/۱ قابل قبول است. مقدار این شاخص در پژوهش حاضر میانگین مربعات خطای برآورد ۰/۱۲ است که تا حدودی مورد قبول شناخته می‌شود. برای آزمون فرضیه فوق مدل بایی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار لیزرل انجام شد. نتایج شاخص‌های کلی ارائه شده در جدول نشان می‌دهد که در همه شاخص‌های برازش مدل ساختاری مذکور از برازش مناسب و قابل قبولی برخوردار است، لذا می‌توان استنباط کرد که مدل فوق از برازش مطلوبی برخوردار است.

با توجه به جدول ۵، برای مدل آزمون شده، کای اسکوتر ($\chi^2 = 16.9$) بر مبنای درجه آزادی ($df = 4$) در سطح ($P < 0.002$) معنادار است و این نشان می‌دهد که ماتریس واریانس-کواریانس مشاهده شده و برآورد شده متفاوت هستند و مدل نظری بر اساس داده‌های جمع‌آوری شده قابل تایید نیست. اما باید به این نکته توجه کنیم که کای اسکوتر به حجم نمونه حساس است و اگر تعداد نمونه از ۲۰۰ بیشتر باشد در پژوهش حاضر ($n = 220$) احتمال معنی داری افزایش می‌یابد، به همین دلیل پژوهشگران شاخص دوم یعنی نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی (χ^2/df) پیشنهاد دادند. اگر مقدار این نسبت بین ۱ تا ۵ باشد مدل از برازش خوبی برخوردار است که میزان این شاخص در مدل حاضر ($\chi^2/df = 4.22$) محاسبه شده است که بیانگر برازش خوب مدل تدوین شده است. شاخص نیکویی برازش GFI، ۰/۹۷ و بسیار مناسب می‌باشد. شاخص نیکویی برازش تعدیل

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی برازش مدل پذیرش جراحی زیبایی بر اساس رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی اطلاعاتی در دانشجویان و فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی صورت گرفت. نتایج نشان داد که در اغلب شاخص‌های برازش مدل ساختاری پذیرش جراحی زیبایی از برازش مناسب و مورد قبول برخوردار است. بر اساس یافته‌های به دست آمده از این پژوهش، رضایت از تصویر بدنی با پذیرش جراحی رابطه مستقیم و معناداری دارد. در پژوهش استریان و همکاران (۲۰۲۳)، عزت نفس و تصویر بدن قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده انگیزه جراحی زیبایی بودند. پژوهش گیلن و مارکی (۲۰۲۱)، نشان داد که قدردانی از بدن به طور معناداری با علاقه به جراحی زیبایی همبستگی منفی دارد. دی‌جستو و همکاران (۲۰۲۲)، در پژوهش خود درباره نقشی که فعالیت‌های انجام شده در اینستاگرام، مقایسه ظاهری و نارضایتی از بدن، بر پذیرش جراحی به دلایل زیبایی در بین زنان ایفا می‌کند، اطلاعات ارائه داده و بر اهمیت توجه جراحان به برخی جنبه‌های روان‌شناختی و تأثیر عوامل اجتماعی فرهنگی بر علاقه به جراحی زیبایی تأکید کردند. پژوهش رادمان و پورحسین علی (۲۰۲۲)، نیز نشان داد که تصویر بدنی افراد پس از جراحی بینی بهبود می‌یابد.

فراوانی تماشای سلفی‌های مثبت با بدن رابطه مثبتی با نظارت بر بدن دارد که این نظارت بر بدن خود رابطه ای منفی با رضایت از بدن دارد و رضایت از بدن به نوبه خود، با در نظر گرفتن اصلاح بدن از طریق جراحی و پذیرش جراحی زیبایی به دلایل اجتماعی ارتباط منفی دارد (شتینو و همکاران، ۲۰۲۲). بر اساس پژوهش آسیماکوپولو و همکاران (۲۰۲۰) قبل از درمان، تقریباً ۳۰٪ از شرکت‌کنندگان گزارش دادند که وقتی خود را برهنه در آینه نگاه می‌کردند احساس بد یا خیلی بدی داشتند که این رقم پس از درمان به ۳/۲٪ کاهش یافت، چون اکثریت قریب به اتفاق (۸۲/۵٪) اظهار داشتند که احساس خوب یا خیلی خوبی دارند.

ترس از ارزیابی منفی با پذیرش جراحی رابطه مستقیم و معناداری دارد. جذابیت نقش مهمی در برداشت‌هایی که از یکدیگر می‌شود ایفا می‌کند. زیبایی در همه جا مورد احترام است. به عنوان مثال، افرادی که از نظر جسمی جذاب هستند به طور مداوم نسبت به همتایان کمتر جذاب خود، دوست داشتنی‌تر، توانا‌تر و باهوش‌تر تلقی می‌شوند (به نقل از بونل، ۲۰۲۲).

رابطه ای معنادار بین کمال‌گرایی (به معنی کمال‌گرایی تجویز شده از نظر اجتماعی؛ ارتقای خود کمال‌گرا)، حساسیت به طرد شدن مبتنی بر ظاهر و علاقه به دنبال کردن جراحی زیبایی وجود دارد (لازارسکو و وینتیلا، ۲۰۲۳). تصاویر مزاحم و ترس از ارزیابی منفی می‌توانند واسطه‌های زنجیره ای رابطه بین نارضایتی از بدن و اعتیاد به گوشی‌های هوشمند باشند (لیو و همکاران، ۲۰۲۳). وقتی افراد تصور می‌کردند که پس از جراحی زیبایی جذاب‌تر از خودشان هستند، کمتر درگیر تحقیر و طرد اجتماعی بودند (بونل و همکاران، ۲۰۲۳). ترس از ارزیابی منفی به طور جداگانه با میانجی‌گری برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی و نوع دوستی بر اضطراب تعامل اجتماعی تأثیر غیرمستقیم دارد. علاوه بر این، برون‌گرایی، وظیفه‌شناسی و نوع دوستی نقش واسطه‌ای سریالی در ارتباط بین ترس از ارزیابی منفی و اضطراب تعامل اجتماعی دارند. ترس از ارزیابی منفی همچنین با میانجی‌گری جسارت اجتماعی، سرزندگی و سازماندهی به طور جداگانه بر اضطراب تعامل اجتماعی تأثیر غیرمستقیم دارد، اما نه از طریق نوع دوستی. در حالی که نوع دوستی رابطه بین سرزندگی، سازماندهی و اضطراب تعامل اجتماعی را تعدیل می‌کرد. بحث تجزیه و تحلیل رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی افراد، اضطراب اجتماعی و ترس از ارزیابی منفی، شناسایی راه‌هایی را برای پرورش رفتارهای مطلوب در محیط‌های اجتماعی تسهیل می‌کند (مک‌کووی و همکاران، ۲۰۲۳). ترس مفراط و نگرانی نسبت به ظاهر می‌تواند موجب گرایش افراد به جراحی زیبایی شود. این نگرانی اغلب بر جنبه‌هایی از بدن مثل قد، وزن یا اندازه بینی و نازیبایی چهره متمرکز می‌شود و تمایل شدیدی به تغییر ظاهر به وجود می‌آورد. (فورمیکا و همکاران، ۲۰۱۹).

همچنین ترس از ارزیابی منفی با میانجی‌گری نگرش‌های فرهنگی اطلاعاتی با پذیرش جراحی رابطه غیرمستقیم و معناداری دارد. که در پژوهش خبازثابت و همکاران، (۱۴۰۱)، نیز متغیرهای نگرش به مد و تصویر بدنی منفی با میانجی‌گری تنظیم شناختی هیجان، پیش‌بینی‌کننده گرایش به جراحی زیبایی در زنان بودند. با ظهور پلتفرم‌های رسانه‌های اجتماعی، ترس از ارزیابی منفی ابعاد بیشتری پیدا کرده است. تحقیقات انجام شده توسط لی و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که استفاده منفعلانه از رسانه‌های اجتماعی با اضطراب اجتماعی همبستگی مثبت دارد، زیرا افراد ممکن است نسبت به ارزیابی‌های منفی دیگران حساس‌تر شوند و به حدس درباره

اینکه دیگران درباره آنچه که به صورت آنلاین از خود ارائه می دهند ارزیابی های منفی دارند، تمایل پیدا کرده که این باعث اضطراب اجتماعی می شود. درک اجتماعی از جراحی زیبایی جامعه نقش مهمی در شکل دادن به برداشت ما از زیبایی و تداوم آرمان هایی دارد که اغلب به طور طبیعی دست نیافتنی هستند. با ظهور پلتفرم های رسانه های اجتماعی، قرار گرفتن در معرض استانداردهای زیبایی غیرواقعی تشدید شده و افراد را به کشف گزینه های جراحی زیبایی سوق می دهد.

رسانه های اجتماعی نقش مهمی در سوق دادن زنان به انجام رویه هایی چون جراحی زیبایی ایفا می کنند (الخطامی و همکاران، ۲۰۲۳). یافته ها نشان داد که بین بی اعتباری درک شده از احساس و نگرش نسبت به جراحی زیبایی در تمام ابعاد آن یعنی اجتماعی، درون فردی و توجه شخصی به جراحی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بین مقایسه ظاهر فیزیکی و تمامی ابعاد نگرش نسبت به جراحی زیبایی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (حسین و همکاران، ۲۰۲۳). در پژوهش کانبوی و مینگویا (۲۰۲۳)، استفاده از شبکه های اجتماعی با شفقت به خود و جراحی زیبایی همبستگی مثبت معنی داری داشت. با این حال، بر خلاف انتظار، شفقت به خود تعدیل کننده قابل توجهی در استفاده از شبکه های اجتماعی و نگرش نسبت به جراحی زیبایی نبود. این پژوهش رابطه بین استفاده از شبکه های اجتماعی و نگرش نسبت به جراحی زیبایی را برجسته می کند. از آنجایی که شناسایی بیش از حد به نشخوار احساس ناراحتی مربوط می شود، نتایج ممکن است نشان دهد که کاربران شبکه های اجتماعی که بیشتر به نارضایتی ظاهری خود توجه می کنند، نگرش مثبت بیشتری نسبت به جراحی زیبایی دارند. با توجه به محبوبیت استفاده از شبکه های اجتماعی، این رسانه ممکن است به عنوان یک پلتفرم مناسب برای انتشار مداخلات اصلاح ظاهر برای زنان جوان باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، می توان این طور نتیجه گرفت که مدل پذیرش جراحی زیبایی بر اساس رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی از برازش مطلوبی برخوردار است و رضایت از تصویر بدنی و ترس از ارزیابی منفی نه تنها به طور مستقیم که به طور غیر مستقیم هم از طریق نگرش های فرهنگی اطلاعاتی بر پذیرش جراحی زیبایی تأثیر گذارند، در نتیجه می توان با تکیه بر این مدل و شناسایی دیگر عوامل زمینه ساز در پذیرش جراحی زیبایی، به همراه آموزش والدین و آموزگاران

گرامی و همچنین بهره بردن از رسانه، از افزایش تعداد جراحی های زیبایی غیر ضروری جلوگیری کرد و از تعداد خطاهای احتمالی پس از این جراحی ها و احتمال پدیدار شدن ظاهری نامطلوب نیز کاست.

پژوهش حاضر همچون دیگر پژوهش ها با محدودیت هایی همراه بود، از جمله محدودیت های این پژوهش می توان به ابزار مورد استفاده در پژوهش اشاره داشت، که ابزاری خود گزارشی بوده و ابزارهایی از این دست همیشه با احتمال واقعی نبودن پاسخ شرکت کنندگان همراه هستند. در هنگام بررسی پاسخنامه ها خطای تمایل مرکزی به وفور مشاهده شد، که طبعاً باعث حذف بسیاری از پاسخنامه ها از پژوهش شد، علاوه بر آن، با توجه به جامعه آماری پژوهش که افراد تحصیل کرده در مقاطع ارشد و دکتری بودند، مواردی چون عدم تمایل به شرکت در پژوهش با علم به محرمانه بودن اطلاعات و رازداری بسیار مشاهده شد. بسیاری از افرادی هم که با رضایت شخصی در پژوهش شرکت کردند، پاسخنامه را نیمه رها کرده و یا دارای خطای تمایل مرکزی بودند که با توجه به درجه تحصیلی افراد، دور از انتظار بود. محدودیت قابل ذکر دیگر، عدم تعمیم پذیری این پژوهش به دیگر جوامع می باشد چرا که شرکت کنندگان در این پژوهش از دانشجویان و فارغ التحصیلان مقاطع تکمیلی بوده و به روش نمونه در دسترس انتخاب شده اند که پیشنهاد می شود برای افزایش قدرت تعمیم، پژوهش هایی مشابه بر دیگر جوامع آماری و با استفاده از دیگر روش های نمونه گیری انجام گیرد. از دیگر پیشنهادات برآمده از این پژوهش می توان اشاره کرد که شناسایی عوامل زمینه ساز دیگر در پذیرش جراحی زیبایی و پژوهش در آن باره می تواند بر سلامت روان جامعه تأثیرگذار باشد و علاوه بر آن از تعداد خطاهای احتمالی در نتیجه این جراحی ها و احتمال پدیداری ظاهر نامطلوب غیر قابل بازگشت و همنطور پیامدهای آن، همچون اضطراب و افسردگی هم جلوگیری می کند. در همین راستا، می توان به شناسایی متغیرهای تأثیرگذار بر تصویر بدنی اشاره کرد و همچنین می توان نقش متغیرهای میانجی دیگر را نیز مورد بررسی قرار داد. پیشنهادات کاربردی نیز عبارتند از: آموزش بیشتر والدین و آموزگاران گرامی و به طور کلی، تمامی افرادی که با آموزش کودکان در ارتباط هستند، بررسی افراد شاغل در حوزه رسانه و هدف دار ساختن برنامه های پیشگیرانه و آموزش همگانی با توجه به روزافزون بودن تعداد جراحی ها، امری ضروری به نظر می رسد. برنامه ریزی و ایجاد برنامه های آموزش

درک ارزش شخصی و تقدیر از بدن در جلوگیری از اعتیاد به جراحی‌های زیبایی متوالی اثرگذار خواهد بود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته روانشناسی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان و با شناسه اخلاق IR.IAU.CHALUS.REC.1401.085 است. به جهت حفظ رعایت اصول اخلاقی در این پژوهش سعی شد تا جمع‌آوری اطلاعات پس از جلب رضایت شرکت‌کنندگان انجام شود. همچنین به شرکت‌کنندگان درباره رازداری در حفظ اطلاعات شخصی و ارائه نتایج بدون قید نام و مشخصات شناسنامه افراد، اطمینان داده شد.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی می‌باشد.

نقش هر یک از نویسندگان: این مقاله از رساله دکتری نویسنده اول و به راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم و چهارم استخراج شده است.

تضاد منافع: نویسندگان همچنین اعلام می‌دارند که در نتایج این پژوهش هیچ‌گونه تضاد منفعی وجود ندارد.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از اساتید راهنما و مشاوران این پژوهش و تمامی افرادی که در این پژوهش شرکت کردند، تشکر و قدردانی می‌گردد.

منابع

ایمانی مهدی، دهقان، مریم، شرفی زادگان، میلاد. (۱۳۹۹). مقایسه اجتناب تجربه‌ای، بهشیاری، نارضایتی از تصویر بدن، اضطراب، افسردگی و استرس در افراد متقاضی جراحی زیبایی و افراد غیر متقاضی. *مجله علوم روانشناختی*؛ ۱۹ (۸۸): ۴۲۹-۴۲۱.

doi:10.1001.1.17357462.1399.19.88.6.8

حیدری، آرمان، دستیار، وحید، جعفری، فاطمه، (۱۴۰۱)، تأثیر استفاده از رسانه های نوین بر مدیریت بدن زنان باشگاهی با میانجی گری پذیرش اجتماعی، *مطالعات رسانه های نوین زمستان ۱۴۰۱ - شماره ۳۲*.

doi: 10.22054/nms.2022.49787.909

خبازتاب، سرور، کیخسروانی، مولود، پولادی ریشه‌ری، علی، بحرانی، محمد رضا. (۱۴۰۱). رابطه بین گرایش به جراحی زیبایی با نگرش به مد و تصویر بدنی منفی زنان متقاضی جراحی زیبایی با تکیه بر نوع جراحی: نقش میانجیگری تنظیم شناختی هیجان. *پژوهش‌های روانشناسی اجتماعی* ۱۲ (۴۶)، ۶۰-۳۷.

https://doi.org/10.22034/spr.2022.330883.1725

خدابنده‌لو، یوسف، پورحسین، رضا، غلامعلی لواسانی، مسعود، معتمد یگانه، نگین (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی روش شناختی مرور خویشتن بر تصویر بدنی دانشجویان دختر دانشگاه تهران *مجله علوم روانشناختی*؛ ۱۴ (۵۵): ۳۲۰-۳۰۱

20.1001.1.17357462.1394.14.55.8.9

خزیر، زهرا، دهداری، طاهره، محمودی، محمود. (۱۳۹۲). بررسی نگرش دانشجویان دختر علوم پزشکی نسبت به انجام جراحی زیبایی و رابطه آن با تصور از بدن. *علوم پزشکی رازی (مجله دانشگاه علوم پزشکی ایران)*، ۲۰ (۱۱۷)، ۹-۱.

https://sid.ir/paper/10606/fa

شمشادی، هاشم، شمس، امیر، صحاف، رباب، شمسی پور دهکردی، پروانه، زارعیان، حسین، مسلم، علیرضا. (۱۳۹۹) ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسش‌نامه چندبعدی نگرش فرد در مورد بدن خود (MBSRQ) در سالمندان ایرانی. *سالمند: مجله سالمندی ایران*؛ ۱۵ (۳): ۳۱۱-۲۹۸.

doi:10.32598/sija.15.3.61.13

صالحی، مریم، رجبی، سوران، دهقانی، یوسف. (۱۳۹۸). پیش‌بینی اختلال بدریخت انگاری بدن براساس طرحواره های هیجانی، سبک های دلبستگی و ویژگی های شخصیتی در افراد متقاضی جراحی زیبایی *مجله علوم روانشناختی*؛ ۱۸ (۷۳): ۸۷-۷۷.

doi:10.1001.1.17357462.1398.18.73.12.7

گراوند، فریبرز، شکری، امید، خدایی، علی، امرایی، مردان، طولابی، سعید. (۱۳۹۰). *هنجاریابی، روایی و پایایی نسخه کوتاه مقیاس ترس از ارزیابی منفی در نوجوانان دانش آموز ۱۸-۱۲ ساله شهر تهران. مطالعات روان شناختی*، ۱۷ (۱)، ۹۵-۶۵.

doi:10.22051/PSY.2011.1557

محمدپناه‌اردکان، عذرا، باباپورخیرالدین، جلیل، یوسفی، رحیم. (۱۳۹۳). تعیین روایی نسخه‌ی فارسی پرسش‌نامه‌ی نگرش‌های فرهنگی - اجتماعی در مورد ظاهر بدن با استفاده از تحلیل عاملی. *پوست و زیبایی*. ۱۳۹۳؛ ۵ (۱): ۳۲-۲۲.

https://sid.ir/paper/10606/fa

مفاخری، عبدالله، اشرفی فرد، سمیه، خرمی، محمد. (۱۴۰۰). مدل ساختاری رابطه بین نگرانی از تصویر بدن و باورهای وسواسی با مدیریت بدن در افراد متقاضی جراحی زیبایی. *روانشناسی سلامت*.

https://doi.org/10.30473/hjp.2021.55499.4964

References

- ACAR, S. (2022). Mediator Role of Social Appearance Anxiety in the Relationship between Socio-Cultural Attitudes towards Appearance and Body Image Flexibility. *International Journal of Psychology and Educational Studies*. 9. 332-339. DOI:10.52380/ijpes.2022.9.2.481
- AlAwadh, I., Bogari, A., Azhar, T., AlTaylouni, N., AlSughier, N., AlKarzae, M., ... & AlDosari, B. (2021). Prevalence of Body Dysmorphic Disorder among Rhinoplasty Candidates: A Systematic Review. *Ear, Nose & Throat Journal*, DOI:10.1177/01455613211056543
- Alkhthami, A, Turki, K & Albrahim, R & Al-jabr, K, & Alghamdi, A. (2023). Acceptance of Young Saudi Women to Undergo Cosmetic Surgery and Factors Influencing Their Decision. *Plastic & Reconstructive Surgery*. DOI:10.1097/GOX.0000000000005497
- Alotaibi, A. S. (2021). Demographic and Cultural Differences in the Acceptance and Pursuit of Cosmetic Surgery: A Systematic Literature Review. *Plastic and reconstructive surgery. Global open*, 9(3), e3501. DOI:10.1097/GOX.0000000000003501
- Almajnoni RS, Alharbi M, K Aljindan F, AlSulami L, Alsulami N, Waiz W, Alsharif A, Almaghrabi H, Jastania A. (2023). Acceptance and Attitude Toward Cosmetic Surgeries in the Western Region of Saudi Arabia: A Cross-Sectional Survey. *Cureus*. 2023 Sep 15;15(9): e45292.

- DOI:10.7759/cureus.45292. PMID: 37846275; PMCID: PMC10576870.
- Asimakopoulou, E & Zavrides, H & Askitis, T. (2020). Plastic surgery on Body Image, BODY SATISFACTION AND SELF-ESTEEM. *Acta chirurgiae plasticae*. 61. 3-9. DOI:10.1097/PSN.0000000000000303
- Balcı, U, Kebapçı, E, & Altındağ, B. (2022). Cause–effect relationships shaping the popularity of cosmetic surgery: Analysis of influencing factors. *Journal of Cosmetic Dermatology*. 21. DOI:10.1111/jocd.14786
- Bidkhorı, M., Yaseri, M., Akbari Sari, A., & Majdzadeh, R. (2021). Relationship between Socioeconomic Factors and Incidence of Cosmetic Surgery in Tehran, Iran. *Iranian journal of public health*, 50(2), 360–368. DOI:10.18502/ijph.v50i2.5351
- Bonell, S., Murphy, S. C., Austen, E., & Griffiths, S. (2022). When (fake) beauty turns ugly: Plastic surgery as a moral violation. *Current Psychology*, 41, 5444–5457. <https://doi.org/10.1007/s12144-020-01060-0>
- Bonell, S, Klebl, C, & Blake, K. (2023). How intrasexual competitiveness shapes attitudes toward cosmetic surgery recipients. *Evolutionary Human Sciences*. 5. 1-34. DOI:10.1017/ehs.2023.26
- Cash, T. F., & Pruzinsky, T. (2002). Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice. *The Guilford Press*. [www.scirp.org/\(S\(i43dyn45teexjx455qlt3d2q\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=33718](http://www.scirp.org/(S(i43dyn45teexjx455qlt3d2q))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=33718)
- Conboy, L & Mingoia, J. (2023). Social Networking Site Use, Self-Compassion, and Attitudes Towards Cosmetic Surgery in Young Australian Women. *Journal of Technology in Behavioral Science*. DOI:10.1007/s41347-023-00334-1
- Couper, S. L., Moulton, S. J., Hogg, F. J., & Power, K. G. (2021). Interpersonal functioning and body image dissatisfaction in patients referred for NHS aesthetic surgery: A mediating role between emotion regulation and perfectionism. *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery*, 42(3). DOI:10.1016/j.bjps.2021.01.003
- Di Gesto, C., Matera, C., Policardo, G.R., Nerini, A., (2023). Instagram As A Digital Mirror: The Effects of Instagram Likes and Disclaimer Labels on Self-awareness, Body Dissatisfaction, and Social Physique Anxiety Among Young Italian Women. *Curr Psychol* 42, 14663–14672 DOI:10.1007/s12144-021-02675-7
- Di Gesto, C., Nerini, A., Policardo, G. R., & Matera, C. (2022). Predictors of acceptance of cosmetic surgery: Instagram images-based activities, appearance comparison and body dissatisfaction among women. *Aesthetic Plastic Surgery*, 46(1), 502-512. DOI:10.1007/s00266-021-02546-3
- Frederick, D. A., Crerand, C. E., Brown, T. A., Perez, M., Best, C. R., Cook-Cottone, C. P., Compote, E. J., Convertino, L., Gordon, A. R., Malcarne, V. L., Nagata, J. M., Parent, M. C., Pennesi, J. L., Pila, E., Rodgers, R. F., Schaefer, L. M., Thompson, J. K., Tylka, T. L., & Murray, S. B. (2022). Demographic predictors of body image satisfaction: The U.S. Body Project I. *Body image*, 41, 17–31. 2022.01.011. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim>.
- Formica I, Pellerone M, Iacolino C, Falduto ML, Gualtieri S, Calabrese L, et al. (2019). Impairment of the Body Image: Perceptions and Subjective Evaluations in Adolescents and Young Adults. *World Futures*; 75(7): 393-409. DOI:10.1080/02604027.2019.1654776
- Geravand, F., Shokri, O., Khodaei, A., Amraei, M., & Toolabi, S., (2011). Standardization, Validity and Reliability of the Brief Fear of Negative Evaluation Scale for 12-18 Years Old Adolescents in Tehran. *Journal of Psychological Studies*, 7(1), 65-96. (PERSIAN). DOI:10.22051/PSY.2011.1557
- Gillen, M. M., & Markey, C. H. (2021). Body image, weight management behavior, and women's interest in cosmetic surgery. *Psychology, Health & Medicine*, 26(5), 621-630. DOI:10.1080/13548506.2020.1776890
- Henderson-King, D., & Henderson-King, E (2005). Acceptance of cosmetic surgery: Scale development and validation. *Body Image*2(2)137-149. DOI:10.1016/j.bodyim.2005.03.003.
- Heydari, A., Dastyar, V., Jafari, F. (2023). The Effect of Using New Media on the Body Management of Club Women with the Mediation of Social Acceptance, *Journal of New Media Studies*, 8(32), 237-275. (PERSIAN) DOI:10.22054/nms.2022.49787.909
- Hussain, S, Asad, S, Khalid, Z, Zaheer, W, & Sohail, W. (2023). Perceived emotional invalidation, physical appearance comparisons and attitude towards cosmetic surgery among female undergraduate university students. *Current Psychology*. DOI 10.1007/s12144-023-05237-1
- Ibrahim Mohammed, D., & Ibrahim, R. (2023). Exploring the impact of psychological factors on cosmetic surgery acceptance: A cross-sectional study.

- Informatics in Medicine Unlocked*.
<https://doi.org/10.1016/j.imu.2023.101231>
- Imani, M., Dehghan, M., Sharafi Zadegan, M. (2020). A comparative analysis of experiential avoidance, mindfulness, body image dissatisfaction, anxiety, depression, and stress in applicants and nonapplicants of cosmetic surgery. *Journal of Psychological Science*, 19(88), 421-429. (PERSIAN)
 DOI:20.1001.1.17357462.1399.19.88.6.8
- Kim, S. (2022). What factors encourage the acceptance of cosmetic surgery? Differences in sociopsychological influences contingent upon cosmetic surgery experience. *Fash Text* 9, 42 (2022). <https://doi.org/10.1186/s40691-022-00318-4>
- Khabbabsabet, S., Keykhosrovarani, M., Poladi Rishehri, A., & Bahrani, M. (2022). Relationship between Tendency to Cosmetic Surgery with Attitudes to Fashion and Negative Body Image of Women Applying for Cosmetic Surgery Based on the Type of Surgery: The Mediating Role of Cognitive Emotion Regulation. *journal of Social Psychology Research* 12(46). (PERSIAN)
 DOI:org/10.22034/spr.2022.330883.1725.
- Khazir, Z, Dehdari, T, Mahmoodi, M, (2014). Attitude of female medical students towards cosmetic surgery and its relation with body image, *Razi Journal of Medical Sciences*, 20(12), 1-9 (PERSIAN).
<https://sid.ir/paper/10606/fa>
- Khodabande loo Y, Pour Hosein R, Gholamali Lavasani M, MotamedYeganeh N. (2015). Investigating the effectiveness of self-review cognitive method on body images of the female students of university of Tehran. *Journal of Psychological Science*. 14(55),301-320. (PERSIAN)
 DOI:20.1001.1.17357462.1394.14.55.8.9
- Lai F, Wang L, Zhang J, Shan S, Chen J, Tian L. (2023). Relationship between Social Media Use and Social Anxiety in College Students: Mediation Effect of Communication Capacity. *Int J Environ Res Public Health*. 2023 Feb 18;20(4):3657. DOI:10.3390/ijerph20043657. PMID: 36834357; PMCID: PMC9966679.
- Latif, A & Khan, B. (2020). Gender Difference in Sociocultural Attitude towards Appearance. *Pakistan Journal of Gender Studies*. 20. 1-24. DOI:10.46568/pjgs.v20i2.95
- Lăzărescu, G & Vintilă, M. (2023). The relationship between personality traits and willingness to undergo cosmetic surgery in the non-clinical population – a systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology*.14.<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1241952>.
- Leary, R. M. (1983). A brief version of the Fear of Negative Evaluation Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 9, 371-375. <https://doi.org/10.1177/0146167283093007>
- Liu, S., Hu, W., Yang, Y., & Yang, F. (2023). Body dissatisfaction and smartphone addiction: the mediation role of intrusive imagery and fear of negative evaluation. *Frontiers in Psychology*. 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1217220>
- Macovei, C, Bumbuc, S, & Martinescu, F. (2023). The role of personality traits in mediating the relation between fear of negative evaluation and social interaction anxiety. *Frontiers in Psychology*. 14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1268052>
- Mafakheri, A., Ashrafifard, S., & Khorrami, M. (2021). A Structural Model of the Relationship between Body Image Concern and Obsessive Beliefs with Body Management in People Seeking Cosmetic Surgery. *Health Psychology*, 10(38), 121-140. (PERSIAN).
<https://doi.org/10.30473/hpj.2021.55499.4964>
- Markey, Ch., Dunaev, J. & August, K. (2020). Body image experiences in the context of chronic pain: Anexamination of associations among perceptions of pain, bodydissatisfaction, and positive body image. *Body Image*, 32, 103-110. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2019.11.005>
- Mohammadpanah Ardakan A, Babapour Kheir-ol-din J, Yousefi R. (2014). Validity of Persian version of socio-cultural attitudes towards appearance questionnaire (SATAQ-3) using factor analysis. *jdc* 2014; 5 (1):22-32. (PERSIAN)
<http://jdc.tums.ac.ir/article-1-5061-fa.html>
- Motl, R.W. & Conroy, D.E. (2000). "Validity and factorial invariance of the social physique anxiety scale". *Medicine and science in sport and exercise*, 32, PP: 1007-1017. <https://doi.org/10.1097/00005768-200005000-00020>
- Mozaffari Niya, N. M., Kazemi, M., Abazari, F., & Ahmadi, F. (2019). Iranians' perspective to cosmetic surgery: a thematic content analysis for the reasons. *World journal of plastic surgery*, 8(1), 69. DOI:10.29252/wjps.8.1.69
- Radman M, Pourhoseinali L. (2022). Effect of rhinoplasty on changing body images in candidates for surgery. *J Family Med Prim Care*. Sep;11(9):5535-5539. DOI:10.4103/jfmpc.jfmpc_2116_21.
- Richetin, J, Osterini, D, Conner, M. (2019). Predicting engaging in cosmetic surgery: A test of the role of doing and not doing cognitions. *Journal of Applied*

- Social Psychology*. 50.
<https://doi.org/10.1111/jasp.12641>
- Rodgers, R., Campagna, J. & Attawala, R. (2019). Stereotypes of physical Body Shape Questionnaire 8C in Women With Eating Disorders. *Psychiatry and clinical psychology*, 23(4), 480- 493.
[DOI:10.1016/j.bodyim.2019.01.010](https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2019.01.010)
- Salehi, M., Rajabi, S., & Dehghani, Y. (2019). The prediction of body dysmorphic disorder is based on emotional schemas, attachment styles, and personality traits in individuals prone to cosmetic surgery. *Journal of psychological science*, 18(73), 77-87. (PERSIAN)
[DOI:10.1001.1.17357462.1398.18.73.12.7](https://doi.org/10.1001.1.17357462.1398.18.73.12.7)
- Sarwer D. B. (2019). Body image, cosmetic surgery, and minimally invasive treatments. *Body image*, 31, 302–308. [DOI:10.1016/j.bodyim.2019.01.009](https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2019.01.009)
- Shemshadi, H, Shams, A, Sahaf, R, Shamsipour Dehkordi, P, Zareian, H, Moslem, AR. (2020). psychometric properties of persian version of the multidimensional body-self Relations questionnaire among Iranian elderly(Persian). *Iranian Journal of Aging..* 15(3):298-311.
<https://doi.org/10.32598/sija.15.3.61.13>
- Schettino, G, Capasso, M, Caso, D. (2022). The dark side of body positivity: The relationships between sexualized body-positive selfies on Instagram and acceptance of cosmetic surgery among women. *Computers in Human Behavior*, Volume 140,2023,107586,ISSN0747-5632.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107586>
- Schunk, F, Wong, N, Nakao, G, & Trommsdorff, G. (2022). Different functions of emotion regulation in linking harmony seeking and rejection avoidance to life satisfaction and social support in Germany, Hong Kong, and Japan. *Asian Journal of Social Psychology*. [DOI:10.1111/ajsp.12557](https://doi.org/10.1111/ajsp.12557)
- Sterian, M., Nicoară, R., Nicoară, A.M., & Mihăileanu, F. (2023). Factors that Influence the Decision to Undergo Cosmetic Surgery. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*.
<https://doi.org/10.18662/brain/14.4/517>
- Swami, V., Chamorro-Premuzic, T., Bridges, S., & Furnham, A. (2009). Acceptance of cosmetic surgery: Personality and individual difference predictors. *Body image*,7-13, (1)6..
[DOI: 10.1016/j.bodyim.2008.09.004](https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2008.09.004)
- Thompson JK. (2004) The (mis)measurement of body image: ten strategies to improve assessment for applied and research purposes. *Body Image*. Jan;1(1):7-14. [DOI:10.1016/S1740-1445\(03\)00004-4](https://doi.org/10.1016/S1740-1445(03)00004-4)
- Untas, A., Koleck, M., Rascle, N., & Borteyrou, X. (2009). Psychometric properties of the french adaptation of the multidimensional body self relations questionnaire–appearance scales. *Psychological reports*, 461-471, (2015).
[DOI:10.2466/PRO.105.2.461-471](https://doi.org/10.2466/PRO.105.2.461-471)
- Zhang, Y., Li, Y., & Mai, X. (2023). Fear of negative evaluation modulates the processing of social evaluative feedback with different valence and contexts. *Cerebral cortex (New York, N.Y.: 1991)*, 33(8), 4927–4938.
<https://doi.org/10.1093/cercor/bhac390>